

Radka
Denemarková

KOBOLD

host

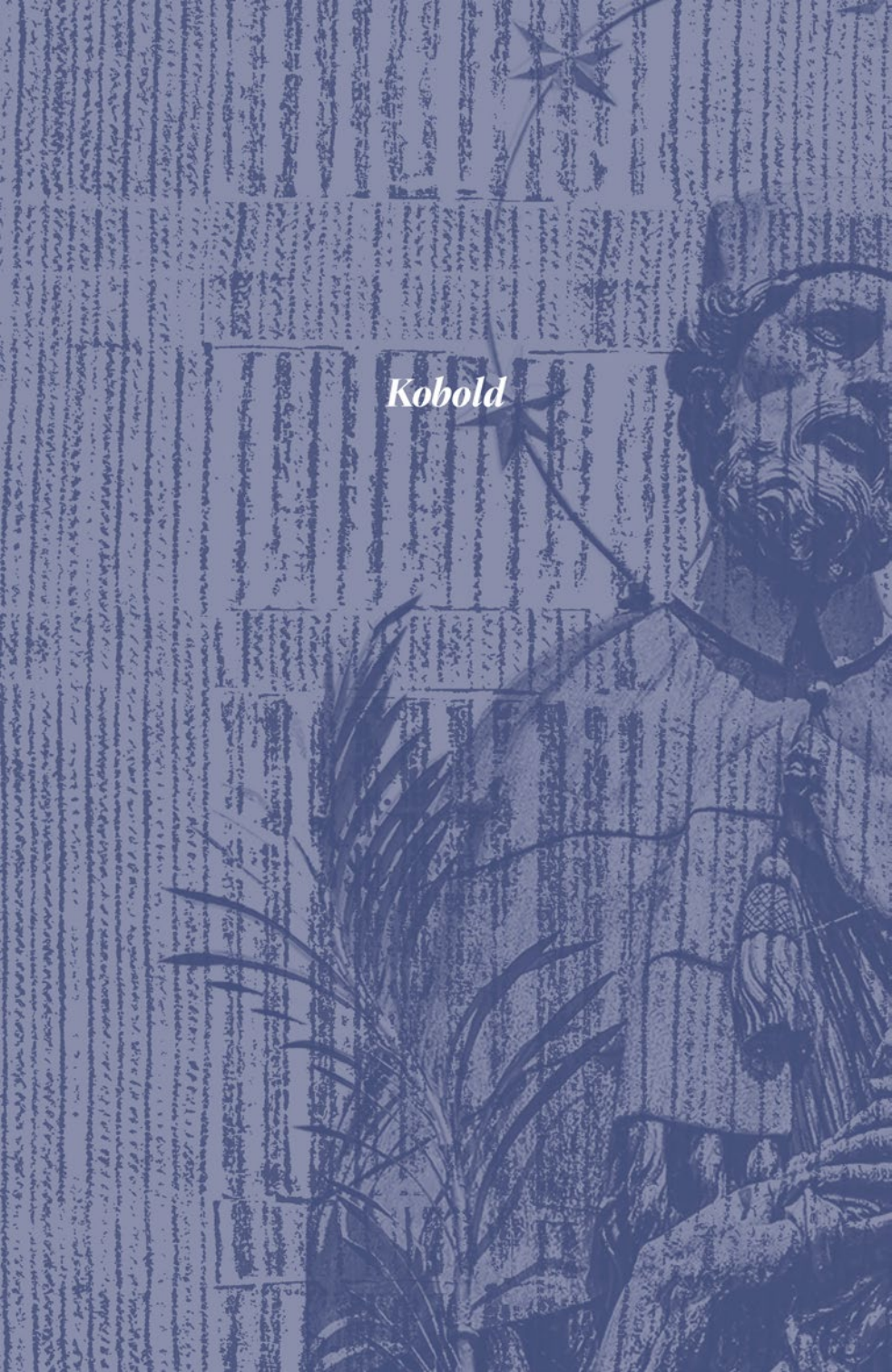

Kobold

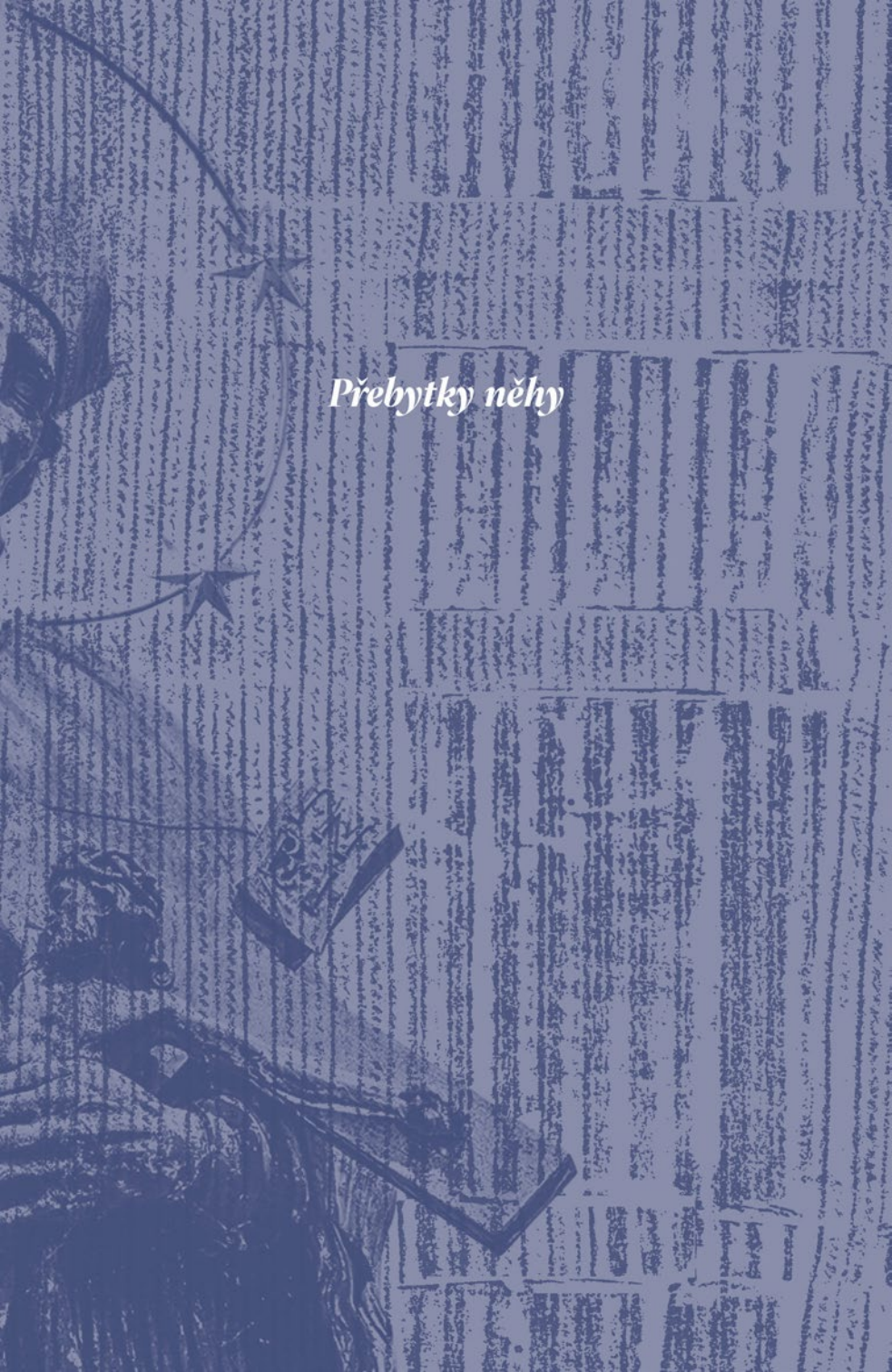

Radka Denemarková

BRNO 2024

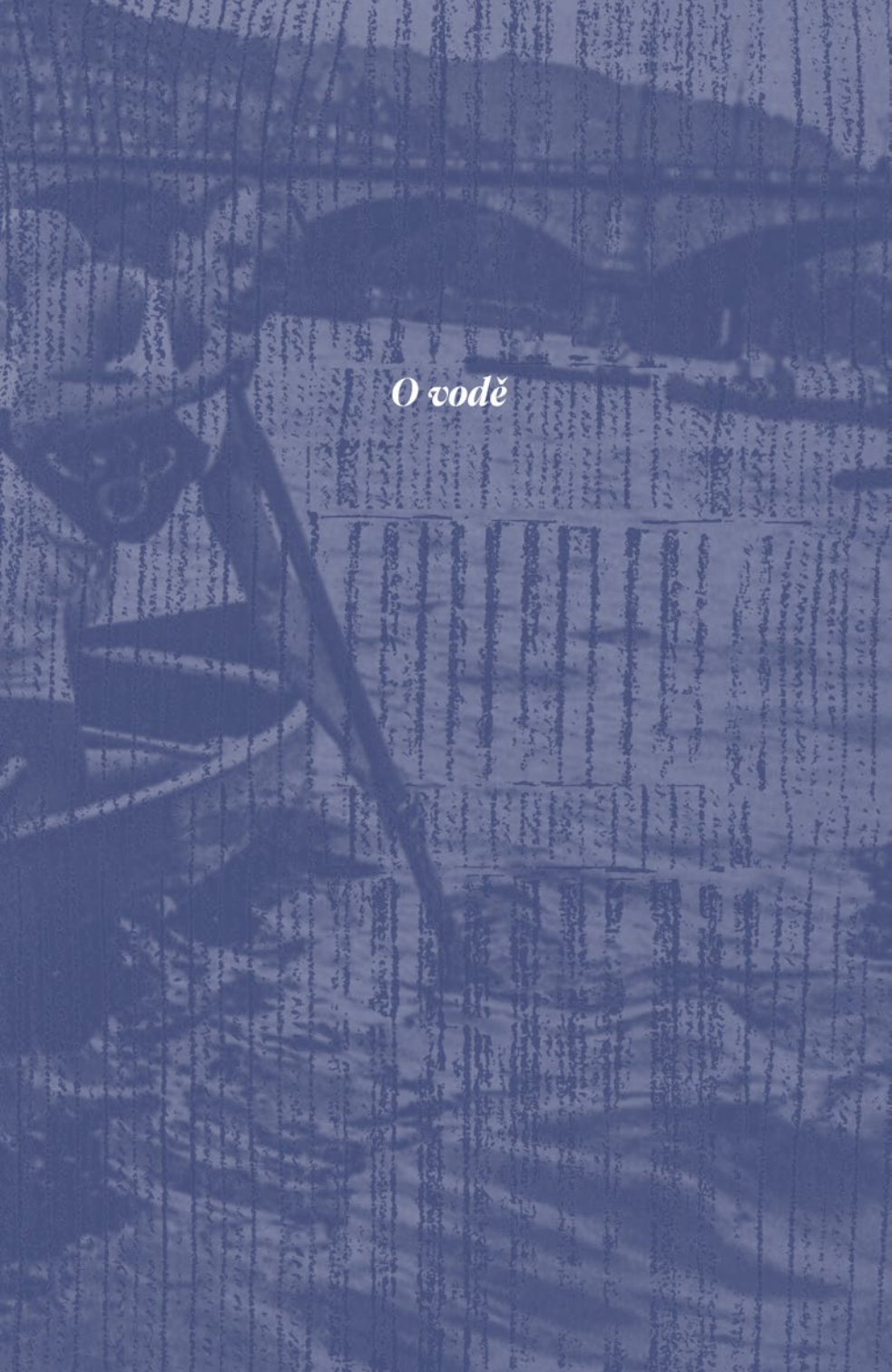

Kobold

A black and white photograph of a cluttered desk. In the foreground, a desk lamp with a curved neck and a small shade is on the left. A round analog clock with a dark face and light-colored numbers is in the center. To the right of the clock is a small, dark, rectangular object, possibly a pen holder or a small box. The desk surface is covered with various papers, some of which are pinned or held in place by small weights. The background is slightly out of focus, showing more of the desk and some papers. The overall lighting is soft, creating a moody atmosphere.

Přebytky něhy

O vodě

Radka Denemarková: Kobold

© Radka Denemarková, 2011, 2024

Interior pictures from open sources

© Host — vydavatelství, s. r. o., 2024
(elektronické vydání)

ISBN 978-80-275-2315-3 (PDF)

ISBN 978-80-275-2316-0 (ePUB)

ISBN 978-80-275-2317-7 (MobiPocket)

Poděkování

*Nadace Český literární fond
Literarisches Colloquium Berlin
Kulturvermittlung Steiermark
(Internationales Haus der Autoren Graz)*

Ester a Honzovi

*Dívčí postavě, která se úředním výnosem
z 29. července 1941 nesměla přiblížit k Vltavě
mezi pražským Železničním a Hlávkovým mostem.
Když se 14. srpna 1941 k řece přiblížila, kdosi
ji udal. Odvezli ji, popravili.
Ostatní se koupali.*

*Evě A., která se svými bratry přežila
a umí být ve shodě se skutečností.*

*Na začátku mého uvěznění bylo nejkrutější
to, že mě napadaly myšlenky
svobodného člověka. Ale to trvalo jen několik málo
měsíců. Potom jsem měl už jenom myšlenky vězně.*

ALBERT CAMUS

*Čeho se člověk bojí.
Popsat stav vědomí v nějaké době.
Krutosti, kterých se dopouštíme na nejbližších,
předčí každou rafinovanost světových válek.
Mír je válka. Válka je pokračováním míru.*

Kobold — slovo německého původu.
Díblík, šotek, neposeda, skřítek, strážce podzemních
pokladů. Přeneseně skřet, kreatura, monstrum.

Vymknout se není snadné. Takové sevření. Děti nedosáhnou na zámek, který matka s otcem umístí na kuchyňské dveře vysoko.

Člověku schází vězení, do kterého byl zasazen.

Člověk miluje vězení, ze kterého byl propuštěn.

Do světa ji vyslal Kobold.

Nejen ona miluje Kobolda.

Nejsem jako jiní lidé, řekla. Nejsem vůbec jako jiní lidé. Nelze změřit velikost bolesti nebo lásky. Moje nemoc se jmenuje Kobold. Ta nemoc je nevyléčitelná.

Den jako malovaný. Život jako malovaný.

Voda utopená v písku.

Uhrančivý Michael má vstup na Kamenný most úředně zakázaný.

„Zachraňoval jsem nemocný a ubohý sochy, já jedinej je zachraňoval a slepoval, no a co. Drolej se, rozpadaj. Vítr je vofukuje. Déšť rozežírá. Lidský ruce votlapkávají. Na to se já dívat nebudu. A vy byste taky neměli. Pro pět ran Krista Pána, proč nepostavíte nad mostem střechu? Proč nedáte každý soše do ruky kamennej deštník?? Proč něco ksakru neuděláte???“

Michael miluje sebevědomé a bezcitné sochy. Lemují most. Opečovává tělem, pachem svého těla všechno, co má rád. Bezbranné věci. Provokují tím, že nejsou tekuté. Podle Michaelových měřítek nejsou věčné.

Tekuté je věčné.

Svlékne propocenou košili. Položí ji na nemocné umyvadlo. Běloba popukala, v prohlubni se vlní zapomenuté černé vlasy, hádاتا se nebezpečně vryla do hladké struktury. Vyčká několik sekund. Košili popadne, přehodí přes čelo kovové, zrezivělé postele. Na té celý život spává. Přihrbený pokojně odpočítá ochranný čas. Toutéž košili

vyleští stůl. A navlékne ji na židli; zplihlou košili na opěradle urovná, uhladí roztřepený límeček, zatahá za rukávy. Propocenou košili se zažloutlými kruhy v podpaží v noci překryje košilí vyžehlenou. Vrší se mu pod umyvadlem hromada špinavého oblečení. Neobnošená látka hlídá spodní, ošuntělou kupku.

Chrání věci, které má rád. Aby mu nestárly, nerozpadal se. V dětství to dělával potají. Dokud nepřišli živí. Kteří s roztrpčeným brebentěním počkali, až se podivínský Michael oblékne. A přestane vyvádět.

Michael má vstup na most úředně zakázaný. Na koncích robustního přemostění, uprostřed zdiva vstupních bran, visí Michaelovy portréty. Rozostřené, zrnité zvětšeniny z novin. Déšť se sněhem je rozmáčí. Březnový ledový vítr rve cáry z kamene. *Upozorňujeme, že tento muž má vstup na Kamený most zakázaný, je mostu i lidem nebezpečný, za jakoukoliv informaci o výskytu tohoto muže v okolí soch vysoká finanční odměna. Vlasy havraní, barva očí modrá, výška dva metry, zvláštní znamení...* Pod portrétem se množí nedbale přilepené obdélníky: petice, nesrozumitelné výkřiky, ušmudlané reakce bigotních věřících; požadují Michaelovu smrt utočením. Oko za oko, zub za zub, tělo za tělo. Ve jménu lásky k bližnímu. Vítr oderve výstřižek článku liberálního *Prager Tagblattu*, racek plachtí nad řekou: *Je vůbec možné na úsvitu dvacátého století takto pokořiti živého člověka kvůli soše z kamene? Je to vůbec možné?* Racek zakrouží, usedne na osiřelé místo. Svatý racek.

V noci se proplíží k Mostecké věži těkavý stín. Tělo obalené a přepásané teplými šálami. Ten velký, rozmazaný portrét Michaelova matka strhne, usuší nad kamny mezi křížalami, odstříhne roztřepené okraje, vyhladí, nechá zasklít a zarámovat do masivního dřeva. Pověsí těžký rám s vyřezávanými dubovými lístky na čestné místo. Michael. Její syn. Hrdina.

Uzavírá přehlídku mučedníků, kteří lemují kamennou lávku. Michaelova matka nepřipustí, že syn může být i gauner. To matky nedělají.

„Takovej hodnej kluk,“ řekne. „Takovej hodnej kluk.“

Na Štědrý den po poledni se hodný kluk Michael vydá na cestu podél řeky. Na zádech nese modře pruhované povlečení, kůže stažená z prachové peřiny. Vycpaná, v konci přidušená špagátem. Projde po mostě dvakrát, tam a zpět odkrokuje půlkilometrovou vzdálenost. Každé z třiceti soch se poctivě zadívá do obličeje, sejde i k jednatřicáté, v duchu opakuje dětské rozpočítadlo. Když mu rýmy dojdou, zarazí se. Rozváže objemný balík, kouzelník tahá z klobouku rekvizity svého představení: kusy barevného oblečení nadměrných velikostí vyrovná před sebe.

Vyhoupne se na kamennou zídku.

Obléká vyvolenou sochu.

Pokouší se narvat Jana Nepomuckého do huňatého kožichu. Obdarovává přítele. Smráká se, od rána. Na svatozář nasadí promáčklý klobouk. Sněží hustě, vítr rozfoukává náruče sněhu. Michael, poztrácený v bílé moučce, marně provléká pískovcové paže úzkými, studenými rukávy. Křupnutí. Ruka rupne, odlomí se v zápěstí.

Michael strne.

Svatého omluvně obejmě, šeptá mu do ucha, hladí paži, rozlomenou a uvízlou v chlupaté rouře, kymáclivě udržuje rovnováhu, tiskne se těžkým tělem k černému kožichu, naválí se na kámen obalený porostem, zoufale prosí o odpuštění. Není to nic platné. Socha je unavená, socha to vzdává, z podstavce se odloupne křehký perníček. Udržují balanc, naklánějí se. Neviditelný prst ťukne sochu do čela, pink. Jako by byla cínovým vojáčkem. Do vody přepadávají současně.

Letí vzduchem, rotují v tísnivém objetí. Tíživě, pomalu.

Přesto rychleji než sněhové vločky.

Když se prudký gejzír vody vyražený zpod tenké vrstvy rosolovité námrazy pleskavě usadí zpátky a rozkymácí krustu, stane se zázrak. Kámen ke dnu neklesne. Vyhoupnou se nad hladinu. Oba. Jako by je cosi nadzvedávalo. Nepotopí se lidské tělo a nepotopí se mučedníková kamenná kopie. Což odporuje pozemským zákonitostem. Jan se na hladině udrží. Jen tělo je už bez kříže.

Odroleným obličejem míří vzhůru, pět hvězdiček nad jeho hlavou bliká mezi vločkami, svatozář podobná soše Svobody, zachovat zpovědní tajemství za cenu smrti. Michael sedí rozkročmo, stehna přimknutá kolem kamenných boků. Artista na kládě vyrovná houpavý pohyb, máchá rukama. Kožich vsakuje ledové mokro, těžkne, závaží stahuje sochu pod hladinu, hlava mizí. Michael svatého zuřivě svléká. Strhává nacucaný hábit, zuby trhá látku ve švu. Zplihlý kožich se na hrud' sochy mlaskavě přilepil. Černá sádra drží pohromadě vykloubené zápěstí. Michael svou bezmoc znehybní.

Ponoří se.

Vyplují.

Tentokrát se Jan překotí obličejem do hlubin, propátrává místo, kde spočine. Cvičený delfín se pokouší shodit cvičitele. Michael se vyhoupne, klečí na zádech unaveného kamene. Pádluje rukama ke břehu. Zabírá mocně. Řeka už si pohrála a zalaškovala, pozornost přesouvá jinam. Neúprosne veřelce spolyká. Michael nohama zaklesne kolem pasu pevnou obruč. Jako poslední mizí pod hladinou Michaelova rozevřená ústa, hluboký nádech. Mrazivá vrstva se uzavře. Čerstvá bílá poleva znehybní neklidnou vodní plochu. Zůstane sotva viditelná stopa. Klikatá, vlásčítá trhlina.

Michael pod krustou sochu podplave, zdvihne paže. Vší silou nadnáší kolos. Vzpěrač se odráží v průzračné beztlíži, trhavě kope nohama v protisměru, proud bublinek uniká, kyslíkový bublifuk přivábí vše živé, šlape vodu, tváře

splaskávají. V té nazelenalé mlze socha neodvolatelně klesá. Ryby s jiskřivýma očima ji znaveně obeplouvají, lhostejně prohlízejí a ochutnávají masitými rty. Ryby, které se nikdy nepolíbí. U dna je očekává plochá ryba s oblým tělem a velkou vystrčenou hlavou, pohybuje se díky ploutvím, které připomínají končetiny. Ráda žije v temnotě u dna, ale u mořského dna, v hloubkách několika stovek metrů. Chřestivec, který patří do řádu řasové. Potravu láká pomocí látky vypouštěné k tomu uzpůsobenou hřbetní ploutví. Plní pod mostem své poslání. Vystrčená hlava se dotkne Michaelova čela. A vypustí z hřbetní ploutve látku.

Na bezvládné Michaelovo tělo narážejí zuřivě, vypoulené oči přibližují k jeho zatemnělým. Socha a Michael se rozpojí. Rozpojí se i husté hejno ryb.

Každá z družin doprovází svého pána.

Povykující lidé tělo vyloví do sítě. Tlustou rybu. A vdechnou ústy *svůj* život. Od té chvíle je Michael jiný. Svatého Jana Nepomuckého nikdo nikdy nenajde. Musel ho odnést proud. Do moře, tvrdilo se. Do oceánu, tvrdila Hella. Michael za statečný pokus o záchranu vzácné sochy dostane od města vyznamenání. Když se celá věc vyjasní, skončí za smrt sochy pro výstrahu ve vězení.

Otcův rozmazaný portrét visel na zdi, mezi okny, orlí zobák mezi dvěma průzory. Čichám, čichám člověčinu. Drolím se. Vlastnosti ze mě opadávají. Rozpadávám se. Po desetiletích, kdy jsem zpevňovala hradby, stala se socha ze mě. Socha čeká na důvěrníka, před kterým bude moci dýchat a bez-trestně roztáhnout prsty. Obklopena ďáblíky, před kterými je třeba s kamennou tváří pravdu schovávat. Prsty sevřené v pěst. Opouštím pokoj.

Hotelový.

Hella. Vrací se z hodiny u doktora Broda. Táhlé, svíravé vrznutí. Vyskočí z těžkých vrat na prostopášnou ulici. Mocné bouchnutí za jejími zády. Špičkou vyleštěné šněrovací botky vryje do tenké vrstvy sněhu na dláždění velký otazník. Připojí zrcadlově obrácený. Srdce. Uvnitř druhé, třetí. A ještě dvě drobná. Helle je sedmnáct. Cukruje ji sních, od růžových úst se vlní mlžná krajina. Neslyšně artikuluje, páru formuje do obrazců, vzhůru vzlétnou písmena, nejčastěji protáhlé „o“. Ví, že ji doktor Brod pozoruje; stojí a zrychleně dýchá za krajkovou záclonou v druhém patře. Ví, kdo koho má v hrsti. Nedívá se jí do očí, nikdy. Zpocenýma, rybíma rukama, které si otírá do kalhot, svírá rozevřenou knihu. Její chyby neopravuje, ačkoliv si ona schválně vymýšlí a z úst vypouští nehoráznosti. Hlas se mu roztřeše, musí si z hloubi slabin odkašlat pokaždé, když Hella nakloní kudrnatou hlavu a ukazováčkem si namotává pramen černých vlasů. Jehož konec předtím dlouze olízne a ocucává. Než vysloví další provokativně nejapnou otázku.

Dnes byla hodina symbolická, slavnostní. Zastavila se, aby v předstihu předala novoroční dárek. Zakoupený rodiči.

Doktor Brod čeká. Měsíce čeká za naškrobenou krajkovou záclonou, čeká, až uhrančivé černovlasé Helle bude osmnáct. Pak požádá o její ruku. S čímž jsou rodiče srozuměni. Aniž to Hella tuší. Bezstarostně si poskakuje štědrovečerním dnem. V odpadkovém koši se každou noc hromadí zmuchlané koule papíru pokapaného inkoustem. Pečlivě ho doktor Brod posází větami, jimiž se z citů, ze své posedlosti vyzná. Vyzná se z touhy po okamžiku, kdy si pannu odvede do druhého patra a připoutá mezi regály knih, mezi labyrinty regálů, kde právo první a poslední noci mívají minotaurové. Doktor Brod píše dopis zrcadlovým písmem. Doktor Brod spí se všemi svými začkami. Dotýká se jejich pohlaví dlouhými a vymydlenými prsty, ke kterým pak rád přičichává, cvičí umění citlivých bodů, loví perly. Věřící v opakování, opakování je matka moudrosti, i dokonalost

spočívá v procvičování. Věří, že bude mistrovsky připraven. Než rozevře Hellinu lasturu v očekávání.

Hella špičkou šněrovací botky do panenského sněhu vyhloubí kolem srdcí kotec. Napojí čtverec a další a další, čerstvá poleva je pošpiněná rigoly. Stoupne si na jednu nohu, roztáhne ruce, aby udržela rovnováhu. Čáp odskáče v blátivé břevce panáka. Je šťastná. A domů se jí nechce. Do vánočního neklidu a hašteření služek, které se budou obviňovat, proč to či ono není dokonalé a vánočka je spletená nakřivo a *bude milostpaní kapr na modro nebo jak* a mandle leží neoloupané a budou přivírat oči, sekát tím pohledem, ve kterém čte, že ona nic nemusí, ona se narodila k hotovému, a budou ji nenávidět ještě víc, když se jim bude snažit pomáhat. Rodiče nejsou svému okolí nápadní. Podvolili se většině, rybímu oku. Slaví svátky Vánoc. Jen je nikdy nenapíše velkým písmenem.

Protěhne po kočičích hlavách. K protějšší výkladní skříni s klobouky. Vyplázne jazyk, vzkaz doktoru Brodovi ulpí na odrazu *jejího* obličej. Domů nepůjde. Zamíří k mostu. Její oblíbené divadlo. Bude pozorovat všechny ty divné lidi. A tajně plivne do vody. Slinu odnese proud.

Míří k mostu. Marně pohybuju rty. Neslyšně válím slova na jazyku. Rozhodne o mém životě. Otevře ďáblu brány města. A kdyby k mostu nezamířila. Nikdy jsem neviděla svou matku šílenou.

Uzavřená kapitola. Vsáklá do stránek.

Dopsaná.

Voda utopená v písku.

Na počátku přemostění, pod věží, si Hella koupí do kornoutu hrst horkých kaštanů. Prodavač před ní uctivě smekne čepici.

„Rukulíbám, spanilá slečinko.“

Zná otce, univerzitního profesora. Který tudy pravidelně chodívá na procházku, zamyšlený, ale vlídný, působivá důstojnost, která se snoubí s vědomím moci. Lidé kolem Helly neklidně zrychlují krok, proud houstne, rázuje jediným směrem. Hella magneticky přitahuje ten shluk lidí. Sklánějí se z ochozu sportovní arény, vzrušeně ukazují kamsi dolů, k řece. Divadelní představení se hraje pod nimi, pod mostem.

Provlékne se mezi těly v zatuchlých kabátech k okraji, háčkované rukavičky ohřáté teplem kaštanů, z kornoutu stoupá pára. Vidí kymácivé lodičky spouštěné ze břehu. Lodičky vyřezané z kůry. V nich mužíčky, v uniformách. S vesly, jak halekají a prorážejí tenkou vrstvou. Vláščitě trhlíny, probuzené ze sna, pádí ledovou plochou. Pod ledem si někdo pohrává, baví se tím, že nůž s ostřím zdvihne, v hlubině nastartuje a sviští a nožem led krájí a porcuje, led křupe jak rozlomená dužina melounu. Hella se naklání přes kamenný okraj, natahuje krk, krk se újí mezi mlčenlivými sochami, zrychleným dechem vsakuje výjev, svědkyně mimořádného, její život se také stává mimořádným, ona bude malovat nebo psát nebo léčit a učit, jako otec, dnešní den určitě zaznamená, život je krásný, pane.

Cosí ji ostře bodne do tváře. Krk se smrští, otočí se. Otylý muž jí dýchá na zátylek, v ruce smrček, se kterým původně spěchal domů. Zelené jehličí je ostré, bodá do spánku, chrání si oči, zelené jehličí doráží na bílé bělmo. Z druhé strany pán v klobouku, ve věku jejího otce, nedívá se dolů, dívá se upřeně na ni, proč se nepodívá dolů. Dav za ní roste, natlačuje se, hysterie stoupá, nikdo neustoupí, každý chce urvat svědeckou chvíli, řady uprostřed se k okraji hrnou netrpělivě, nic nevidí a mají přece právo vidět, uhněte, z obou konců se mačkají nové postavy a presují vnitřek. Most je zašpuntovaný z obou stran. Hella se zadívá dolů. Do jedné z lodiček složitě vhazují obrovský mokrý pytel, lapený do rybářské sítě, lodička lokne vody, dav se tím směrem

zavlní a vyjekne. Mužíčci v uniformách pytel rozvazují a svazují a rozvazují a svazují. Buší do něj. Z pytle vytryskne curúček vody, fontánka.

Z toho sevření se Helle dělá mdlo. Kaštany vsype do řeky, jako by se tím gestem prostor mohl uvolnit. Rozprskne se sprška hnědého kamení, po kterém ve vodě chňapají podivně odulé rty a mezi nimi se zablyští ostří. Pokusí se otočit. Nemůže, tlak sílí, přimáčkne ji, drtí a lisuje hruď a břicho a kyčle, voňavé jehličí bodá, bodá do pravé tváře, začne kňučet *pustte mě, prosím, pustte mě, prosím, pustte*. Nejprve špitavě, pára slova odtrhne od rtů, rozpráší je nad řeku. Vpravo a vlevo vidí tytéž zoufalé obličejce. Zaťaté obličejce dospělých mužů a žen tohoto města, kteří mají sílu, rukama zapření o most, který se drolí. Odtáhne poškrábanou tvář, zdvihne bradu, nad sebou šedě zkalené nebe, někdo si vymáchal špinavé štětce a zakalenou vodu rozlil. Od šedi se odrážejí sošně strnulé hlavy, naklánějí se ztěžka a nemotorně, loutky držené z nebe na drátkách, sklánějí se, koutky kamenných rtů se pohnou, mrknou na Hellu prázdnými důlky, vysmívají se, je to záblesk.

Hella polekaně uhne pohledem. Hlavu už nezakloní, oči pátrají úkosem. Sochy jsou vypjaté, na svých místech, nehybné, nebem se rozlila další kaluž, tentokrát svěží špína vyšplíchlá z kýble po umytých schodech.

Zkoprnělá Hella položí prázdný kornout na kamenný okraj. Zavzdychá, bojí se křičet, dívky na ulici na sebe nasmějí upozorňovat, už takhle porušila pravidlo, *okamžitě z hodiny domů, pan doktor Brod je, moje milá, záruka, vychoval tolik mladých dívek, to na ulici číhá neřest...* Sněží hustě, mráz je třeskatý, z úst se line pára, z Helliných úst také, už nemůže dýchat, žádná písmena z páry nevytváří, křičet se neodváží, zdvihnout hlavu k těm nehybným úšklebkům také ne, pomyslí si, to je snad konec, to je konec, lidé kolem

odhazují věci s nadějí, že se jim uleví, prostor se vyprázdní, na vodě plavou stromky a dárky převázané mašlí, některé směšně nadskakují, někdo do nich zespodu vráží čumákem a rozřezává karton a stahuje si je pod hladinu. Hella otočí hlavu, špitá *bitte bitte bitte*, pán v klobouku se na ni dívá, nepřítomně přibližuje obličej, tělo za ní popadá nemytý dech, zrudlá tvář je přimačkováána dalšími, natěsnaná těla nemají svobodu volby, nikde nemají svobodu volby, nikdo nemá svobodu volby, Hella se bojí, nesnesitelně se bojí o svůj vlastní dech, který ztrácí, takovou úzkost nezažila, lapá po vzduchu, cítí na stehně dotyk, slizkou pomalost, uštknutí hada, sune se vzhůru pod tvídovou sukní, zbývá jediná cesta, než se zalkne, než se hadí hlavička zasune, musí se vyloupnout ze sevření, když nenajde odvahu, bude pohřbena zaživa, zbývá jediná cesta, vplout do ticha, vplout do bezpečí.

Vtáhne břicho. Vysouká se a vydrápe na okraj podobný kamenné zídce, had zrychlí pohyb ke škvíře, Hella zadrží dech. To už se za ní strkají a povykují další.

Je první, kdo skočí.

Zadrží dech. Decentně zmáčkne nosní dírky. Vyškubne se hadovi, který ji stahuje za sukni zpátky. A odlétne. Řeku si musí každý zasloužit, náraz bolí.

Podél mostu padají z obou stran postavy, déšť lidských těl, rovné sirky proříznou tenkou vrstvou, těla zajedou do měkkého, hlavičky se vynoří. Skáčou, a Titanic se nepotopí. Proražených kruhů v ledové bláně přibývá. Zhoupnou hladinu, cachtají se mezi rozmočenými dárky a jehličnatými stromky, na které se navěšují prochladlé ruce. Díry v ledu, mužičci v uniformách bez návnady sbírají úlovky. Hellu s drkotajícíma zubama vtáhnou do loďky, kde na dně leží mokrý pytel.

Poprvé vidí přerostlého skřítko Michaela Kobolda.

Rány sekýrou na dně loďky. Větev ze Střeleckého ostrova zaražená do ruky po kost. Nezažila jsem nic z válečného násilí. A zažila jsem násilí. Chlad, který táhne na podzim od řeky. Neměla sílu na svět svých dětí. Její děti neměly z ničeho radost, protože je nenaučila mít z něčeho radost. Plně ji zaměstnával Kobold. Přitahoval ji bolestí, kterou způsoboval její duši, jejímu tělu.

Moji rodiče. Oba se postupně zničili, citlivější stresu podlehl dřív.

Vracím se k vodě ve chvíli, kdy ze sebe potřebuju vydrhnout minulost rejžákem. Jakmile uvnitř zůstane zaseknutý jediný zapomenutý obraz, slovo, odlesk pocitu, soukolí se takovým zrnkem písku zadře. Rezaví, podebírání se, zahnívá. Zbavuje mě budoucnosti. Odsouzená opakovat minulost. Proč mi to někdo neřekl včas.

Půjčím si loďku. Všechny loďky si půjčím. Chci být na řece hodinu úplně sama. Majitel půjčovny v modře pruhovaném triku krouť hlavou a hudruje, umlčím ho hrstí bankovek, zastrkám mu je za triko, může naparovat hrud', v tomto městě se dají všichni koupit. Náruč města není vlídná. Stahují se sem. Koboldové. Musela okorat, jinak by zešílela, musela zlhostejnět, jinak by nepřežila.

Odvesluju mu z nedůvěřivých očí, zatímco ze záňadří vytahuje bankovky a sčítá. Vesluju, řeka do mě drcá čelem. Otočím se, ještě přepočítává a odhání zklamané zájemce. Milenecké páry rozčileně ukazují na omlácené skořápky osiřelých bárek.

Vesluju do zakázané zóny.

Do zóny se zkříženými hnáty. Vesluju do míst, kam se nikdo neodvážá, vesluju a nikdo mě nezastaví. Tříska projede do bříska palce, škvírou v háčkované rukavici. Rozdivočelá vesla zklidním pod mostem. Lehnu si na dno loďky, v kříži zastudí zapomenutá loužička. Je tak strašné být dítětem. Splétám síť, dívám se v teplém podvečeru na hru stínů, luštím vzkaz vepsaný zespu do zdiva mostu, do klenutí,

stopy vodních ptáků s plovacími blánami, stopy mých bratrů a sester. Trojúhelníky spálené Helliny kůže. Prostěradlo v koupelně na holé zemi. Vesluju do zakázané zóny. Do zóny se zkříženými hnáty. Vesluju do míst, kam se nikdo neodváží, vesluju a nikdo mě nezastaví. Voda pod mostem je lesklá jako celofán, šustí praskavou ozvěnou pod klenbou oblouků. Dodnes nevím, kdo se vlastně utopil. Jestli můj otec Michael Kobold. Nebo socha toho svatého.

Čí duše to vlastně klesla ke dnu.

Z Michaelova těla vypumpují vodu. Prochladlý Michael na dně loďky procitne, zvedá se. Kucká. Ještě na loktech, šátrá ve vodě očima. Ruce po ramena ponoří do řeky, zoufale vodou míchá. Po hladině plave klobouk. Zdvihne ho. Hlava pod kloboukem chybí. Klobouk si nasadí. Zachytí ruce nešikovné plavkyně, povytáhne ji nad hladinu a odhodí zklamaně zpátky.

„Glo glo glo, holčičko.“

Hledá jen svou sochu. Zmodralé ruce poseté fialovými cákanci z řeky vytáhne. A pak mu to dojde. Svatý Jan se vykoupal v zázračné vodě pod mostem, obrodil se. V černovlasou pannu.

Začne být posedlý nutkavou představou. Zázračnou lázeň by měly podstoupit všechny sochy z mostu. To tehdy začne vyhledávat a schraňovat středověké zápisy o tom, jak podvodné pekaře a platněře a ševce a hostinské, kteří nedrželi míru a pančovali víno, spouštěli za trest z mostu dolů v koších a namáčeli v ledové vodě. Nikdo mu nevymluví, že to nebylo za trest; moc dobře věděli, že nikoho z lidí řeka nepolepší. Ale má tu moc proměňovat těla v ladné křivky.

Michaelovy oči jsou uhrančivé, jsou modré. Ze své panny je nespustí. Dlaní si setře z čela a víček clonu mrznoucích vloček. Opře se zády o vratkou loďku, do níž se muži s vesly snaží vtáhnout obrovitého muže za jednu ruku.

Druhou uvolnit umanutě odmítá; svírá v ní polámaný smrček. Zkřehlými prsty Michael drkotavě rozepíná knoflíčky. Hella zírá. Ještěť vysvlékne košili, vyždímá ji do klína, podá s úklonou černovlásce. Ona stydlivě přehodí přes mokrá ramena zplihlý cár. Bojí se zvířete naproti, něco podobného nikdy neviděla.

Michael odkryl hrud' a paže, tělo hustě porostlé černými chloupky, stáčejí se do prstenců, proplétají až na ramena a záda, do kudrlin černých ornamentů padají sněhové vločky, ochlupené jsou i boltce. Kolem pokřikují plavci v čepicích, melodie zvuků je jiná než melodie přelidněné pestré plovárny v horké srpnové neděli. Kvílí a přetahují se o místa v loďkách, město je veliké, každý se chce podívat, z mostu je běžící pás, první řady skáčou, déšť těl neustává. V pozdním odpoledni pevné ruce zachytí ty, kterým hrozí, že přepadnou zbytečně. Zvyk je železná košile.

Loďka se mocně zhoupne, lokne tekutiny; otlý muž přepadne horní polovinou těla do kocábky. S nohama ve vodě a smrčkem ve zdvižené ruce ho mužičci s vesly dopraví ke břehu. Spolu s očarováním sousoším. Zaberou. Vesly se vzepřou nadvládě vody.

Břeh se blíží.

Hello milostiplná, zaprosím, ještě je čas. Příběh začíná dávno předtím, než se člověk narodí.

Můj začíná tady. Vysvléknout se z něho není snadné.

Není to kabát.

A hroší kůži nelze koupit. Nelze si ji vypůjčit.

Už sto let pracuju na jednom sousoší.

Jsem frajerka, řeknu řece. Na jednom sousoší.

Onoho Štědrého dne si řeka vybere dar. Spolyká mnoho těl. Odsouvá si je z města, nafukuje si balonky na hraní. Balonky zmodrají.

Na konci dne, kdy řeka umlčela, omočila, poplivala a pocákala tolik chodců, kteří prochladli a zapálily se jim

plíce, leží Michael Kobold v útulném měšťanském bytě Helliných rodičů poprvé. Mraveniště je vzhůru nohama, lidé pobíhají a pátrají po svých blízkých. Podél řeky, která korytem v srdci velkoměsta vykroužila otazník, stojí muži-ci v pláštích. Dlouhými háky dloubají do tekutého, macatého hada.

Hellu si automobilem vyzvednou zděšení rodiče. Zabálí rozhicované tělo do dvojitého anglického plédu, řidič přerostlé mimino v zavínovačce vynese z Nemocnice Na Františku, kam vykoupané a ojíněné přivázejí četnickými auty. Opatrně kuklu položí na zadní sedadlo; hlava měkce dosedne do matčina klína. Ruka odhrne z čela slepenec černých kudrlin. Jsou tak vyděšení, že neprotestují, když Hella před znehybněním v měkkém plédu panovačně ukáže přes nemocniční sklo na dobráckého hromotluka, s nímž nemocniční zřízenec vyplňuje formulář (a opepří ho komentářem, že pro *takovýhle* obojživelníky místo nemají). No ano, jistě, blekotá poníženě primář, někdejší asistent Hellina otce. Křehkou Hellu mu četníci skutečně předali i s tímto... ano... s tímto... sošným mužem.

Kobold si sedne do auta vedle řidiče. Je do půl těla nahý. Krytý chlupatým porostem. V ruce nese luk. Košili, která zmrzla. Matka si k tělu přitáhne liščí kožich a stáhne prosklenou přepážku mezi prostorem řidiče a její rodiny.

Řidiči v bílých rukavicích se třesou ruce. Kobold se na něho podívá modrýma očima plnýma soch. Motor dvakrát chcípne, než se konečně rozjedou po nábřeží.

Uloží Kobolda do hostinského pokoje. Nejmladší služka k sálajícím kamnům dovleče putýnku uhlí. Bojí se na cizince podívat zpřima, úkosem pokukuje, když vhadzuje rachotící zdroj tepla. Schraňuje informace, v kuchyni se vyptávají, zvědavou nervozitou kuchařka zapomene na vánoční punč.

Ozve se krátké zatukání.

Služtička rozevře dveře. Rodinný lékař s brašnou. Nakoukne do krku, poslechne srdce, promačká záda, poklepe po huňatém rameni, *lčba si vyžadá nejméně týden, mladý, mladý... muži.*

Hella leží ve svém pokoji na dvojitém polštáři. Spíš sedí, než leží. Lékař si poslechne srdce, pohladí hebká záda, promasíruje růžové prstíky a pak přes ně přetáhne čisté rukavičky. A pohladí po vlasech černých jako uhlí, které i tady macatá služka s rachotem láduje do kamen, *lčba si vyžadá nejméně tři týdny, moje, moje sladká holčičko, takový den, takový den, přitom o té řece já už ani nevím, chodím kolem ní denně a nevnímám ji, co to je vlastně za řeku, máš štěstí, moje, moje sladká holčičko, pitevny budou plné, ty máš štěstí.*

Služka si rýžákem vydrhne ruce po zápěstí jako chirurg před operací, přebíhá na unavených nohou mezi oběma prokřehlými, v rychlosti poreferuje zvědavé, panovačné kuchařce i služebně nadřizené hubaté hospodyni a dávákuje horké thé s medem a hovězí bujon a hlt svařeného vína, co voní skořicí — když už chybí horký domácí punč —, a linceké cukroví a plátky vánočky s ořechy a rozinkami a přikládá obklady na čelo a sádlem potírá hrud; slečninu bílou jemně a důkladně proklepe bříšky prstů pod dohledem paní matinky. Koboldovy široké se bojí dotknout, bázlivě čaruje ve vzduchu, kudy by se také proklestila čertovským porostem ke kůži. Kobold chvíli pobaveně pozoruje magické pohyby, pak nečekaně chňapne a stiskne zápěstí.

Olízne postupně všechny špalíčky omaštěné v sádle, saje struky. Přitiskne mastnou, popraskanou dívčí dlaň na svou hrud' a nelítočně krouží a krouží, po celém těle, až vytrhané chlupy dlaň oblepí. Modré oči z vyžděšené couvající služky nespustí, modré tůně nemrkají. Oddaná služebná vycouvá, za zaklapnutými dveřmi roztřesená vydechne, opře se o zed', sesune se na bobek. Oči se jí zalijí slzami při

pohledu na roztaženou opičí pracku plnou chlupů. S odporem je setře o zástěru, zahanbeně drhne dlaň.

Vypláče se ve sklepe. U hromady uhlí. Než ji hlas shůry znovu přivolá.

Rodiče pošpitají s lékařem, zklidní se. Vklouznou do starých známých rolí, obehrávaných poctivě každým dnem, zpátky v rezignovaném šeru.

Ale začínají být nesví z něčeho jiného; mají být vděční neznámému tvorovi, o kterém dcera tvrdí, že chtěl zachránit proslulou sochu, ale před utonutím zachránil ji. Povečeří spolu v tichosti u hořícího svícnu, u mísy s ořechy, nikdy se nemodlí, stačí, že se přizpůsobili, není to také důležité, ke komu se vlastně modlit, člověk se může napravit jediné sám sebou, ani jeden nechce slovy zabřednout do příběhu o podivném Hellině pádu do řeky. Otrou ústa ubrouskem, roztržitě dopijí sklenku portského. Zazvoní v hale zvonečkem, zahlaholí. Než vstoupí do pokoje s náručí dárků, nasadí na stažené rysy usměvavé tváře. Odpojí se od svých pocitů. Hella hoří, skelné oči zírají na protější zeď, obraz v zrcadle minou, oči nechala pod vodou, oči vypálilo žíravé vápno, prsty v háčkovaných rukavičkách splétá pod bílou peřinou, dárků se nedotknou.

Do hostinského pokoje s přáním šťastných a veselých svátků vstrčí vyděšenou služtičku s vodnatýma očima. Než vstoupí, zoufale se nadechne a zadrží dech.

Kobold se rozhlíží. V kamnech teple hučí. Lampička sklopenou hlavou stydlivě nasvěcuje bíle naškrobenou peřinu v damaškovém povlečení. Na které leží chlupatá ruka. Zahýbe prsty. Okousané nehty sevře v pěst. Na stěnách, v těžkých rámech, obrazy. Výjevy z honů a květinová zátiší a šedomodré stíny, tak realistické, že musí odhrnout pokrývku a vstát; fotografie jachtařské přehlídky s davem přihlížejících. Šeptem přeškobrtá nesrozumitelný popisek: *Bei Begegnungen dieser Giganten strömen die Neugierigen herbei,*

wie hier bei der Cowes Week im Jahre 1880. Vedle, orámována týmž materiálem, visí fotografie dvojice. Rodiče jeho sladkovodní panny. Ne, nejsou to oni. Zaostří kovovou modř: *Prinz Alexander von Battenberg an der Seite seiner Mutter Beatrice von England an Bord der Erin im Jahre 1908.* Kobolda pokoří, že nerozumí. Slovo gigant si uskladní v mysli. Obě věty přečte zlostně několikrát, vsouká je do paměti, kde výsměšně pálí. Ohmatá dřevěnou postel. Shýbne se. Nakoukne pod ni. Osahá každý předmět včetně bílého nočníku, který má nemocnému ušetřit dlouhou noční cestu chodbou. Nadzdvihne víko prázdné, starodávné truhly. Přepočítá hřebety v kůži vázaných knih na masivních policích. Stoupne si k oknu. Vodní drak spí.

Pokoj opustí onu první, svatou, tichou noc. Odloží bílou, na prsou promaštěnou noční košili. Přehodí ji přes porcelánové umyvadlo a džbán, jediné předměty hodny jeho respektu. Umyvadlo obkrouží jazykem, k džbánu přitiskne čelo. Obě věci pohladí. Na nahé tělo si natáhne kalhoty. Ukrutné prázdno v srdci, toť vše. Vnitřek vyvrhl pod hladinou řeky. Draka je nutné nakrmit. Polonahý našlapuje po prostorné chodbě. Podobá se hotelovým; nabízí ráj dveří. Princezna skrytá za každými z nich. Kobold jde najisto. Kobold jde po čuchu.

„Podívej se mi do očí, prosím.“

Hellinu vyšívanou a propocenou košilku přehodí přes benátské zrcadlo naproti její posteli. Hella se nepohne, zírá na zeď. Celý týden Kobold s nocí vychází, před rozbřeskem se vrací a den prospí. Ohmatává horečnaté tělo své sladkovodní panny ze všech stran, počítá mu žebra. Až je napjaté jako struna, nabízí se. Přesídlí do nové řeči, opustí svou.

Kobold umí být trpělivý.

V zrcadle utopené oči ztracené sochy.

Po týdnů projde branou, pečlivě ji zvlhčí vodou ze svých úst. Nikdy nezavírá modré oči, svou kořist po celou dobu

sleduje. Kobold, samec s velkým pyjem. Na kterém začne být Hella závislá. Koneckonců nemá srovnání. A pramen mocně vytryskne.

Moje první slovo bylo Kobold.

Když se cívka v hlavě začne přetáčet, okamžitě si stoupnu pod studenou sprchu. Neohlížet se, nechat to plavat. Nepřenášet se do horších okamžiků života. Rozhrnovat špínu a jít.

„Jsi příšera,“ řekla matka. Říkala to mně. Jemu se neodvážila. Po otci jsem zdédila černé ochlupení. Jinak nic.

Sráží se kapky na kameni, pod mostním obloukem. Odkapává tu studený čas. Dopadá na mou kůži. Třpytí se odlesky vody, řeka s nimi třaslavě hýbe, obrazce v pravěké jeskyni, možná jen ruka následovala a obtáhla paprsek, který se proklestil do jeskyně v Altamíře. Posadím se, kocábka se zhoupne. Hejno vypasených kachen čeká. Nic pro ně nemám. A i kdybych měla, nedám. Od chvíle, kdy jsou spolu, není už třeba se ptát na něco jako život nebo příběh.

Kobold své děti každou neděli odpoledne naložil do loďky. Dovesloval pod místo, kde chyběl *jeho* svatý, dávno nahrazený kopií. Kopie namísto kopie. Dovesloval pod toto místo. Vesla zavěsil jako kachní nohy. Loďka se pohupovala pod těly svátečních chodců. Pod mostem. Vždycky jen pod mostem: nahoru mě s bratry dlouho nevzal. Přezkoušel nás z vědomostí v místě, kde se ozvěnovitě rozeznělo každé slovo. Z vědomostí, které nám předával on. A které byly, podle něho, pro život naprosto nezbytné.

„Kdy mrzne voda?“

„Voda mrzne při nula stupních Celsia.“

„A v co se mění?“

„Mění se...“

„No!“

„Mění se v led.“

„Proč se led nepotopí?

„Protože...“

„Odpověz sakra.“

„Nevím.“

„Proč se led nepotopí!?... Dívej se mi do očí. No tak!“

„Já...“

„No!“

„Já... to... já to taky nevím.“

„Proč se led nepotopí, zatraceně!?“

„Protože je o devět procent lehčí než voda. Proto plave na hladině.“

„Voda! Alchymisti v tomhle městě furt hledali látku, která všechno promění ve zlato, v cennosti. Dyť je to voda!“

Kobold stojí v loďce s rozpaženými rukama, loďka se kymácí. Kobold křičí, nevnímá nás.

„Umí to. Táta mi nasadil šlajfky a bruslili jsme. Jezdili jsme jí po hřbetě od Braníka až ke Kamennému mostu. Umí to. Vod padesátech let už nezamrzá. Ale umí to, umí.“

Pramínek potu mi stéká po zádech, šimrá podél páteře, ztuhne v rampouch. Ti malí, co chybují, jsou odhozeni. Pulci v šatech máchají rukama a hmatají po okraji lodě, ve které trůní žába na prameni. Mí dva bratři, oči rozevřené, i pod vodou, nikdy nekřičí. Kobold si sedne. Přes okraj loďky je zamyšleně sleduje, čeká, jestli se promění. A nehne brvou; vesla vnoří do vody, odstrčí, zabere. Bratři plavou. Ztrácíme je. Tu, kterou si odváží ke břehu, která odpověděla správně a může stát osiřelá nasuchu, nevnímá vůbec. Kobold rozhodne, že jedno z dvojčat se stane námořníkem. V zemi, která moře nemá.

Jeden zemře na moři. Nezbuďte z něho nic. Druhého utopí ve vězení. V kbelíku s vodou. Což je ještě ta lepší varianta.

Voda nezamrzá ode dna. Ne proto, že by pomrzli živočichové a sladkovodní rostliny.

Protože by zamrzly sladkovodní panny a sochy pod mostem.

I poušť je šírost. I moře je šírost. Písek všechno přeskupuje a vzdaluje a vrací. Voda všechno přeskupuje a vzdaluje a vrací. Není snadné vyluštit, co se má stát právě jí.

Tak zbytečně pomalý, táhlý rozklad. Stáří je velké překvapení. Nutím se spát, nutím se jíst. Zpomaluju, nepilním, pohybuju se rozvážně, pohyby vláčné, v tekutém vzduchu prorážejí odpor. Malátná, ztěžklá, nacucaný černý hadr, mokrý kabát, který mi svěšuje ramena a koutky úst směrem dolů, do hlubin.

Die raffinierte Eleganz und der Wohlstand der britischen Aristokratie dominierten den Yachtsport Ende des 19. und Anfang des 20. Jh. Příliš toho o fotografii, kterou si Kobold otiskl do mozku, nezjistím. Jachta Erin.

Fotografii jachty Erin nechá viset na původním místě. Před ní bude Hella klečet. Tady bude platit za to, že Kobold na žebrovní plachet nedosáhl, i když se pro svět plachet cítil zrozen. Protože Kobold se mohl dívat jen na to, jak u Palackého mostu plavili koně a jak na sebe volali šífaři, převozníci a voraři, kteří plavili kmeny až do Hamburku. A na náplavce ledaři. Pradědeček z matčiny strany býval v mládí vášnivý jachtař. Alexander von Battenberg mu předal ve městě Le Dourduff cenu v jachtařských závodech. Slavili na jachtě Erin.

„Tvého pradědečka tam nejvíc fascinoval bidet,“ řekne mi Hella. A naškrábe další ze svých divných básniček, píše je divnou řečí a ve stavech, kdy chce, aby zamrzlá moře místo duše roztála, aby se slova odstrojila, píše ve stavech, kdy řeč je možnost hry. Všechno je ve slovech, všechno je ve slovech, která slyšíme v dětství.

*loď utonulých
hlad ladem
jez předák*

*lad hladem
jez zadák
lad ladem
jez špekový vor
hlad hladem
jez slabák*

Helliným rodičům nevadí, že Kobold je sirotek. Vadí jim, že mluví česky. Pouze česky. Doktor Brod německy mluví. Mluví anglicky, mluví francouzsky, čte rusky, španělsky, italsky, hebrejsky. Když Kobolda, který dny prospí, po dusném týdnu z bytu vypoklonkují i s vánoční výslužkou, doprovází ho ke dveřím jen znejistělá služtička. Přisaje se jí bolavě na ústa, přes vyděšené rameno zaburácí do chodby.

„Vrátím se pro slečinku, ukážu jí sochy, který mám rád a který vochráním, ji taky vochráním, vylovil jsem si ji z řeky, je moje, vona je můj úlovek.“

Seběhne s dupotem po schodech. Klečící domovnici převrhne kbelík, v němž máchá rozbředlou, ještě prosincovou špínu z pošlapaných schodů. Vyrazí na ulici a hromotluckou botou do sněhu vyryje srdce, uprostřed písmeno H. Strídá nohy. Tanečník kozáčka ví, že malátná Hella vstane, zachytí se v třetím patře, zesláblá, naškrobené záclony, mázdru na očích. Vnořila se do řeky. Ta ji políbila na obě víčka. Stojí. Slíbila to. Neodváží se slib nesplnit. A Kobold ví dobře, že u vedlejšího okna stojí jiná ženská postava. Pevnou, pěstěnou ruku přes bezmocná ústa. Do kůže na hřbetu ruky zahryzne zdravé zuby. Papír se zmuchlá, zašustí.

Písmeno H. Žebřík. Nemíří vzhůru, je položený. Koleje, které nikam nevedou, uvězněné v lipovém listu. List pohřbívají milosrdné vločky. Snášejí se a vyplňují jizvy vyhloubené patou do netknutého, bílého poprašku. Odstraňují vyzývavý vzkaz matce, holčička, za kterou by dýchala, se odpoutává, pupeční šňůra se napíná, napružená praská, moc nad její holčičkou bude mít nečitelný cizinec, holčička

se poddává, matka bezmocně přihlíží a ohryzává lítostí hřbet vlastní ruky až na kost, *vypadni už konečně, zmiz*, intuice vysílá varovné výstřely do spánků. Srdce, nebo vězení. Písmeno, nebo polámaný žebřík. Záleží na tom, co kdo vidí. Přitom se obě ženy dívají na totéž.

Matka si ováže ruku a Hellu odveze z města. Na zotavenou. V lednu. Do Švýcarských Alp. Během jízdy ve vlaku a v saních, pod kožešinami, kdy za přitakání rolníček vzhlížejí k zasněženým vrcholům, ochranně rozhodne, že po návratu zdvojnásobí počet hodin soukromého vyučování. Aby se Helle nekalé myšlenky z hlavy vyplavily, aby byly vytěsňeny větami moudrých. Bojí se, aby dceřina mysl nebyla nakažená. Už nakažená je. Krev není voda.

Hella prosedí bezbarvé hodiny na terase, v tmavých brýlích, obalená dekami. Výmluvně mlčí. *Manželství má cenu, jen když je ti ten druhý přítelem v moři lhostejnosti*, dotírá z dálky matčin hlas. Hella hypnotizuje vrcholky hor, kolem kterých se povaluje vata oblaků. Nerozumí, kdy a proč se jí proměnilo čiré vidění, z komínů alpské vesnice se kouří, černé plamínky stoupají a proplétají se v ornamenty Koboldovy chlupaté hrudi. Hella si promne oči. Pěstmi zatlačí na bulvy chráněné víčky. Zasaťrá po tmavých brýlích jako po kyslíkové masce.

Z prosluněné terasy schází do hotelové jídelny zatěžkané nábytkem. Jen na oběd. Ráno dlouze spí. Večer brzy usíná. Spánek je trezor.

Ožije jedinkrát. U vedlejšího stolu poloprázdné jídelny vidí mladou chuť. Vyděšenému chlapci rychle a jemně vytahuje sotva viditelnou třísku z břicha ukazováčku. Jehlou. Chlapec se vrtí, ucukává. Přetahují se. O zem se roztrhne křehká porcelánová konvička s horkou, sladkou kávou. Perský koberec polyká, nehlučně saje. Jehla se lekne, zavrtá hlouběji do masa. Krůpěj krve podobná pevnému vaku se plní a zvětšuje. Chlapec zavřeští. Hlavy v místnosti se otočí. Prázdné oči, plná